

L'emperador a Girona

L'any 2000 s'escaurà el cinquè centenari del naixement de Carles V (Gant 1500 - Yuste 1558), i Europa es disposa a celebrar-ho amb molt diversos actes. Umberto Eco ha dit que l'emperador va ser «un model d'home polític europeu», i el seu últim biògraf, Joseph Pérez, el presenta com «el primer europeista». S'encetarà, sens dubte, un debat entorn d'aquestes afirmacions, com el que es va produir fa un any en ocasió del quart centenari de la mort del controvertit Felip II.

Al marge de la valoració històrica de la seva figura, als gironins ens podria interessar l'evocació de les diverses estades de Carles V a les nostres terres, i singularment de les dues visites a la ciutat de Girona que es troben perfectament documentades i que van ser esplèndidament comentades en el seu dia pels historiadors Lluís Batlle i Prats i Jaume Marquès. Dues visites carregades de sorpreses, de rituals i de símbols, dignes d'un relat novel·lesc i aptes per a un bon guió cinematogràfic.

La primera visita, el 21 d'abril de 1533, va tenir com a escenari un hostal del carrer de la Barca, on a les vuit del vespre es va presentar l'emperador d'incògnit, acompanyat per quatre viatgers més amb llurs cavalcadures. L'amo de mig món venia de derrotar el Gran Turc, i una furiosa tempesta l'havia forçat a desembarcar a Roses i a continuar per terra el viatge cap a Barcelona, amb cavalls cedits per uns pagesos de l'Empordà. Reconegut pels gironins, la ciutat va improvisar en poca estona una recepció popular amb lluminàries a les finestres, i el monarca, havent sopat a l'hostal, va passar en comitiva per la plaça de Sant Feliu, les Ballesteries i la plaça de les Cols.

La segona visita, el 25 de febrer de 1538, va anar revestida de tota la solemnitat oficial. El cèsar es va hostatjar al palau episcopal i l'endemà va oir missa a la catedral i va baixar a Sant Feliu per venerar les relíquies de sant Narcís. En record del seu pas, el bisbe Joan Margarit II va fer posar el seu escut en el lloc d'honor del saló del Tron. Davant els jurats, Carles V va prestar el jurament de guardar i mantenir les llibertats, immunitats, costums i bons usos de la ciutat. Però havent dinat, i a punt d'emprendre la marxa, va fer aturar el seguici per tornar a la catedral, «a veure el tapís de Carlemany amb la història de l'emperador Constantí», segons diuen les cròniques municipals. El tapís aleshores anomenat de Carlemany, com la torre romànica i altres peces catedralícies, era el de la Creació, que es trobava a la sala capitular, i en la part inferior del qual, avui molt mutilada,

es veia l'emperador Constantí enarborant triomfalment la creu de Crist trobada a Jerusalem per la seva mare, Helena. Aquesta escena real, brodada arran mateix de l'evocació còsmica del Gènesi, representava, segons Pere de Palol, una idea molt pròpia del pensament polític i religiós de l'Edat Mitjana: l'apoteosi de l'emperador sota mateix de la majestat de Déu.

Podem imaginar, doncs, que, en aquella tarda remota, els esperits dels tres emperadors es van trobar junts, per una sola vegada, davant el tapís que expressava en imatges la seva concepció del món. Constantí, darrer emperador d'un Imperi en decadència i primer emperador cristià; Carlemany, restaurador de l'imperi d'Occident, i Carles, el seu successor, «emperador dels romans i rei august d'Alemanya», últim artífex d'una ordenació imperial que ara el converteix en el primer europeista. Podem imaginar que els tres personatges van ser màgicament enllaçats, aquell dia, pels fils de llana del misteriós brodat de Girona.

Carles V va entrar a Girona pel portal de la Barca.

